

Nimed marmortahvilil

Draama Albert Kivika samanimelise romaani järele 3 vaat. (7 pildis).
 Dramatiseerinud A. Kivikas ja A. Annist.
 Näitejuht: teen. näitl. Ants Lauter. Dekoratsioonid: Voldemar Haas.

Osalised:

Ahas	Teet Koppel
Kasper	Ants Eskola
Täkker	Hugo Laur
Kohlappu	Kaarrel Karm
Konsup	Valentin Lind
Miljan	Arnold Vaino
Mingur	Voldemar Tohver
Kätmer	Hari Kaasik
Vihres	Tit Maran
Kapten	Ants Lauter
Pikk mees	Sergius Lipp
Vahjalune	Juri Koger
Punaste salga juht	Ants Jõgi
Vana Ahas	Juhan Tõnopa
Direktor	August Mihklisoo
Perenaine	Albina Kausi
I tütar	Reet Arma
II tütar	Ilmaria Raukas

Koolipoisse, rahvast, punaväelasi.
 Aeg: Vabadussõja algus.

1. pilt: Tartu kommersikool. 2. pilt: Tartu vaksal. 3. pilt: Viljandi tütarlaste gümnaasium. 4. pilt: Rannu mõisa mets. 5. pilt: Valguta mõis.
6. pilt: Tõrva soo. 7. pilt: Tatu Hummulis.

Vahelajad pärast 2. ja 5. pilti.

Märki:

- 1) Tagasiöödnud pilletide hind võetakse arvesse ainult siis, kui odavam pillet kallima hinnalise vastu vahetatakse.
- 2) Saadud jalutus- ja riietehoiuruumis on sulgestamine keelatud. Suletetud palatitakse ainult sulgestamiseks määratud ruume tervetada, mis etinõuandis juures. Korraldumise teenistuses olevatel ametnikudel on eeskiri, korraldajatele tüüpilisele sellele korraldumise juhtida, mille alla peavad palatitakse.
- 3) Ettekande ajal on saali üksed kinni.

Jahatus

Sateks

„Nimed marmortahvilil“ viib meid Eesti Vabariigi sünniaja kõige ärevamasse päevadesse 1918. a. lõpul ja 1919. a. algul. Ta sügavamaks eesmärgiks ongi peale üksiksaatuste kujutada just seda ideoloogilist võitlust, mille pidi läbi tegema meie formeeritav rahvaäe vaimne tuumosa, enne kui ta läbi mitme kriisi ja katsumise jõudis tõesti võiduka seesmise kindluseni. Selgemini kui mujal võib nimelt seda võitlust ja sisearengut jälgida just tolleaegse koolinõorsoo mentaalliteedis — mitte ainult sellepärast, et peamiselt just neist koolipoistest ja tüüpilistest kujunusid meie vabadusvõitluse esimesed usaldusväärsemad löökrhmad, vaid ka sellepärast, et eriti nende hulgas tolleaegne ideevõitlus arenes kõige ilmekamalt, osalt koguni naiivselt imekall kujul.

Ule poolseise aasta kestnud revolutsiooni ja teiste poliitiliste suuründumuste mõjul oli tolleaegne koolinõorus poliitiseeritud enam kui kunagi enne või pärast, tema kaasaegne aktuaalsete poliitiliste probleemidega nii kaugelkõttundiv, et see mitteasjatundjale võib nüüd tagantjärele näida isegi uskumatuna. Kuid oma nooruslikus idealismis oli see noorusgu, nagu osalt ka kogu meie tolleaegne rahvas, haaratud kahest diksteisele vastandlikust või vähemalt väliselt diksteisega sõjajalale sarnunud ideoloogiasest. Revolutsioonilised vabadused oli käite võidelnud peamiselt tlevenemaline sotsialistlik liikumine, tahes tühtlasi tühendada sellega ka sotsiaalset revolutsiooni ja kapitalistliku tlekohtu hävitamist — oli loomulik, et see idee tugevasti kaasa tõmbas ka eesti noort, seda enam, et suurem hulk neist ka isiklikult oli tõusnud rõhutud alamklassidest. Kuid teiselt poolt elektriseeris neid enne teisi rahvakihte ka ammuküdenud rahvastunne ja igatsus iseseisva Eesti järgi. Kui nüüd see iseseisev Eesti paratamatult oli kujunenud „kodanlikesse“, pidi igatks neist sotsialistlikest noortest läbi võitlema traagilise „kodusõja“ ka oma sisemuses, enne kui ta küllalt küps oli tõesti võidukaks rahvusõduriks. See võitlus oli paljudel väga raske, kuid lõppes valdava enamikus rahvustuse võiduga peamiselt selle tõttu, et usaldades loodeid ka iseseisvalt Eestile suuri sotsiaalseid uendusid, kõigepealt radikaalsed maareformi, viletsuses ägava maatameeste kihi kaotust.

Selle ideoloogilise võitluse ja sisearengu tüht raskeimat (kuid just seetõttu sügavtraagilisemat) jultu esindabki „Nimed marmortahvilil“ peategelane Ahas, „punase“ maatamehe poeg ja punakaartlase vend, ise ideeline sotsialist ja patsifist, kes ajalooliste sündumuste traagilisel survel asetatatakse valiku paratamatuse ette ja kellest nii ometi saab kaasvõitleja „valges“ rahvuslikus väes. Kuid päriselt võidab ta oma ideoloogilised kahtlused ja sisetõkestused alles siis, kui tema omandab usalduse, et tema igatsetud sotsialistliku õpetuse ideaal leiab teostamist ka võidat-seva rahvusluse poolt, s. o., et venepärane sotsialism kui tees ja fraaslev kapitalistlik rahvuslus kui antitees meil ometi liituvad kultuurikõrgeks sotsiaalseks rahvusluseks (et mitte tüelda väärkõhalselt: rahvusotsialismiks) kui sünteesisiks. See ideaal jääb tühtlasi nii Ahase kui ka paljude tema võitluskaslaste ideeliseks testamendiks, mille austamist draama peab lõpmatult palju tähtsamaks kui ainult nende langenute nimede austamist — „marmortahvilil“.